Numĕrul 40. Adaus la Numĕrul 214 al „Dreptăţii“ din 1 (13) Octomvre 1894. Anul I.

FOAIA DE DUMINECĂ

A ḌIARULUI „DREPTATEA“.

Editor: **Dr. Cornel Diaconovich.** Redactor responsabil: **Dr. Valeriu Branisce.**

Intêmplări de preste sĕptĕmână.

Lucrurile mai insemnate intêmplate in sĕptĕmâna trecută sunt următoarele:

Proiectele de legi jidoveşti sau păgâne pre cum le numesc unii, sau aşa numitele reforme bisericeşti, hotărîte din partea dietei de la Budapesta, au ajuns in ḑilele trecute la desbatere şi in casa magnaţilor din Budapesta.

In casa magnaţilor nu sunt deputaţi aleşi, ci acolo şed toţi episcopii şi capii bisericelor creştine, foarte mulţi prinţi, grofi şi baroni şi unii membri numiţi de monarchul.

Maioritatea casei magnaţilor nu este de o părere cu maioritatea din dietă. Acesti fruntaşi ai ţĕrii şi ai averii nu doresc acele legi păgâne.

Aceasta s'a adeverit prin desbaterile din ḑilele aceste. Stăpânirea ţĕrii adecă cerea ca casa magnaţilor incă se mai voteze douĕ legi din cele păgâne. Anume legile prin cari sĕ se spună, că legea jidovească este asemenea ca şi cea creştinească şi că are aceleşi drepturi ca şi cea creştină in toate privinţele; eară prin legea a doua sĕ se spună, că fie-care om îşi poate schimba şi muta legea când şi după cum îi place, adecă se poată face cu legea cum ar face cu o căbăniţă şi dacă chiar vré apoi se poată trăi in ţară şi in lume cum îi place lui fără de nici o lege sau religiă.

In casa magnaţilor insĕ n'au fost aşa mulţi pretini de silă sau de voiă bună ca cum au fost in dietă.

Guvernul a avut o grea luptă cu magnaţii. Desbaterile au fost aspre. Foarte mulţi au arĕtat cât de rele şi de stricăcioase pentru ţară şi pentru popor sunt acele legi desbrăcate de sfinţeniă şi de credinţă.

Metropolitul român de la Sibiiu şi episcopii români de la Arad şi de la Caransebeş incă au ţinut vorbiri sĕmburoase contra acelor proiecte de legi. Eară episcopii români de la Oradea-mare, Gherla şi Lugoş au votat in rĕnd cu ceilalţi episcopi contra acelor proiecte de legi.

In sfĕrşit guvernul a perdut de astădată in casa magnaţilor şi planurile sale despre primirea legii jidoveşti şi despre libera schimbare a religiunii nu s'au primit, ci s'au respins cu mare maioritate de voturi.

Se crede că acuma stăpânirea nu va incerca eară curênd implinirea poftelor sale respinse cu atâta energiă. —

Procesul de presă ce era sĕ se ţină aici in 11 Octomvre n. a. c. contra „Dreptăţii“ şi „Foaiei de Dumineca“ nu se va ţiné, ci s'a amênat pe un timp nehotărît, pentru că acusatul redactor Domnul Dr Valeriu B r a n i s c e este incă tot greu bolnav. —

Procesul, intentat Domnului Septimiu Albini din Sibiiu in causa Memorandului, s'a pertractat in 9 Octomvre n. inaintea curţii cu juraţi din Cluşiu. Dl Albini incă a fost osêndit la 2 ani 6 luni prinsoare de stat, contra căreia sentenţe a apelat. —

Reuniunea tractuală a invĕţĕtorilor români gr. or. din protopresbiteratul Timişorii era se ţină in est an in 11 Octomvre adunarea sa generală in Fabricul-Timişorii. Foile străine bucină acuma, că căpitanul oraşului n'a slobodit ţinerea acelei adunări, pentru că reuniunea n'are statute aprobate de guvern şi pentru că s'a convocat tocmai pe acea ḑi in care se va ţiné aici procesul de presă.

Ce lucru ticălos! Acele adunări s'au ţinut necunturbate pân acuma de ani de ḑile. Ţinerea adunării s'a stătorit inainte de ce s'a pus terminul procesului de presă, care aḑi fără de aceea este deja amênat. Se vede dară prea limpede, că această oprire copilărească umblă numai se necăjească pe Români. —

Dieta din Budapesta şi-a inceput eară şedinţele sale in 8 Octomvre n. a. c. Prim ministrul ca ministru de finanţe a pus pe masa dietei preliminariul de spese şi venite a ţĕrii pe anul viitoriu. Ministrul se laudă că in anul viitoriu spesele vor fi mai puţine cu 18.000 fl. şi că statul va lua in mâna sa ferberea spirtului, adecă va monopolisa şi spirtul şi va rescumpĕra de la oameni căsanele mici. —

Delegaţiunile monarchiei s'au incheiat şi in est an şi ungurii au remas in sfĕrlă cu pofta lor de a sfărima România, pentru că ea nu este duşmană nouĕ, Românilor apĕsaţi. — Dară din resbunare apoi groful Pista Károly a ţinut la adunarea aşa numită culturală din Ungaria de sus o vorbire scrişnitoare din dinţi. El a ḑis şi a cerut ca tot ce este in ţara aceasta sĕ se facă maghiar chiar şi cu foc şi cu fer. Pentru această agitaţiă la ură şi duşmăniă insĕ Dlui president Pişta Károly nu s'a intêmplat incă nici un proces, nici un fir de pĕr nu î s'a strimbat in cap. Bag seama grofului Pişta toate îi sunt iertate in ţara noastră.

S ĕ r m a n ă ţ a r ă!

Prigonirea Românilor din Cianad.

Inspectorul şcolar regesc al com. Cianad, raportează ministrului că in şcoalele nemaghiare de pe teritoriul comitatului C i a n a d, progresul din limba maghiară este nul, deci cere intervenţia ministrului.

Ministrul, in urma acestui raport, pretinde de la Dnii Eppi M e ţ i a n u din Arad, P o p o v i c i din Timişoara şi P a v e l din Oradea-mare introducerea cercetării disciplinare contra invĕţătorilor gr. or. români din N ă d l a c, S e i t i n, B ă t a n i a şi T o r n i a (pentru invĕţătoriul din Tornia cere destituire), contra invĕţătorilor gr. cat. români din N ă d l a c şi S e i t i n şi contra invĕţătorilor sêrbi din N a d l a c şi T o r n i a.

Aceasta este masca sub carea ministrul cu inspectorul voesc a sdrobí puterile Românilor din acele părţi de o parte, ear de alta parte sub astfel de pretecst voesc a pune mâna pe şcoalele române. Aḑi in com. Cianad, mâne cine ştie unde.

Şi că in adevĕr raportul dlui inspector este tendenţios şi prin urmare mincinos, ne vom convinge din următoarele:

Invĕţătorii, contra cărora se cere cercetare disciplinară, trec de model inaintea colegilor lor. Metodul lor de propunere, diligința şi zelul, apoi purtarea in şi afară de oficiu i-a ridicat in ochii colegilor lor. E absurd deci a presupune că atari invĕţători nu-şi fac datorinţa.

Dar se presupunem că chiar faţă de limba maghiară au arĕtat negligință şi nici atunci nu are loc nici chiar admoniarea pentru dênşii, pentru că vor fi arĕtat-o nu din ură faţă de limba maghiară, ci din simplu motiv că copiii nemaghiari de pe teritoriul comitatului Cianad, cunosc limba maghiară in destul şi fără şcoală, mai mult de cât pretinde legea, deci vor fi folosit timpul cel scump la predarea celorlalte obiecte de invĕţământ şi de aci nu urmează că limba maghiară e ignorată.

In intreg comitatul Cianad nu se află o singură comună fără cel puţin $^1/_5$ maghiari din intreaga poporaţiune, deci copiii nemaghiari ḑi de ḑi vin in coatingere cu copiii maghiari de la cari insuşesc limba maghiară şi fără şcoală. Afară de aceea mai in fiecare comună se află şi şcoală comunală.

Ar fi nepedagogic din partea invĕţătorilor a se estinde asupra limbei maghiare mai mult de cât pretinde legea, când afară de limba maghiară mai au o mulţime de obiecte de invĕţământ care de care de mai mare importanţă pentru viaţă. A ignora celelalte obiecte de invĕţământ pentru limba maghiară inseamnă a nu fi nici orientat in memoria şcoalei poporale.

Şcoala poporală are menirea a introduce pe elev in viaţă, a-i pune basă solidă pentru toate ramurile vieţii. Ear obiectele prescrise pentru şcoala poporală sunt de natură a introduce pe elev in viaţă, sunt unul fieşte-carele neapărat de lipsă şi toate numai la olaltă in stare a duce la resultatul dorit. Pe lângă aceste fie-care obiect de invĕţământ din şcoala poporală are un mate-

rial atât de vast in cât cu greu credem că poate fi esauriat intreg in decursul anului şcolastic, de şi numai intreg esauriat poate duce la resultatul dorit.

Nu zace numai in interesul nostru a pune destul pond pe obiectele de invĕţămênt din şcoala poporală, zace in interesul patriei intregi, zace in interesul civilisaţiunei. Secolul in care trăim ne strigă: lumină şi eară lumină. E pretensiune nebună dară de la inspectorul şcolar a pretinde deci, ca pentru limba maghiară sĕ se ignoreze celelalte obiecte de invĕţămênt. Ear atunci, când şi fără concursul invĕţătoriului băeţii ştiu şi vorbesc limba maghiară, nu avem drept a toca in cap pe bietul invĕţătoriu, ci da avem tot dreptul a pretinde de la dênsul progres in celelalte obiecte de invĕţămênt. Şi in privinţa aceasta inspectorul confesional şi consistoriul arădan e in posiţiunea plăcută a arunca in faţa inspectorului nemernic esamenele distinse ale invĕţătorilor contra cărora sĕ cere cercetare pentru negliginţă.

Acesta dară e numai un pretecst.

Motivul adevĕrat este ţinuta bravă a invĕţătorilor faţă de pretensiunele ilegale ale obraznicului inspector şcolar regesc din acel comitat.

Sĕ ilustreze faptul.

Cu ocasiunea unei visite la şcoala română din Tornia, după ce inspectorul a conversat cu băeţii, după plac ungureşte, a pretins sĕ i-sĕ respundă din toate obiectele ungureşte, la ce invĕţătoriul s'a opus cu energie făcêndu-l atent la planul nostru de invĕţămênt, carele basat pe pretensiunea legii a indicat estinderea asupra limbei maghiare. Astfel a păţit-o pretutindenea. Ba a mai pretins ca sĕ i-se cânte şi atare cântare ungurească. (Nu cumva Kossuth Lajos azt izente? Red.) (Observ aici că in comuna Tornia maghiari sunt $^3/_4$ faţă de $^1/_5$ Români şi ceilalţi sêrbi).

Pe lângă acestea a mai avut incă multe alte pretensiuni cari jîgnesc drepturile noastre naturale şi garantate in lege, la cari se inţelege invĕţătorii i-au rĕspuns cu „pune-ţi pofta in cui". Aşa de pildă a pretins ca numele băeţilor, in rapoartele către antistiele comunale, sĕ se scrie ungureşte, a pretins şi esecutat ştergerea inscripţiunelor româneşti de pre edificiele şcolare româneşti etc. etc.

Aşa dară nu bieţii invĕţători, ci dl inspector ar merita o lecţie bună de la şeful sĕu, carele eri, alaltă-eri a trimbiţat in lumea largă că DSa nu voeşte a jigni pe cetăţenii statului in sênţĕmintele lor, că nu voeşte sĕ vateme pe aceia cari ţin la obiceiurile lor etc. etc.

Atâta pond putem pune pe vorbele unui ministru? Pardon, uitasem că suntem in Ungaria.

Intru cât i-se va impliní aceasta pretensiune a dlui ministru nu ştim, vom vedea. Una insĕ suntem in drept a cere de la Prea Sânţiele lor că anume cu atât mai multă energie se păşească faţă de aceasta pretensiune oarbă cu cât ea este basată pe minciunele unui inspector nemernic, carele pre aceasta cale caută a-şi căştiga merite inaintea stăpânului sĕu.

Cenadanul.

Contra necumpĕtului.

Archiepiscopul şi Mitropolitul gr. or. al Bucovinei Silvestru M o r a r i u a dat contra necumpĕtului un circulariu mai nou, din care reproducem următoarele:

„Raporturile sosite in timpul din urmă de la mai multe oficii parochiale ni-au impărtăşit vestea imbucurătoare, că o parte insemnată a poporenilor din mai multe comune bisericeşti, pĕtrunsă fiind de adevĕrul, că p a t i m a b e ţ i e i n i m i c e ş t e p e o m i n p r i v i n ţ a f i s i c ă, s p i r i t u a l ă, m o r a l ă, s o c i a l ă ş i e c o n o m i c ă, s'au induplecat, de a abḑice tuturor abusurilor, ce obicinuiau mai inainte a se face cu bĕuturi preste mĕsură la feliurite petreceri şi petrecanii familiare, pre cum şi la conveniri sociale.

Acum, când poporul a pornit a se deştepta şi a-şi cunoaşte greşeala trecutului nisuind la cumpĕtate, se naşte, totodată şi speranţa imbucurătoare, că purificându-se datinele creştineşti de abusul beţiei, se va mai deştepta şi simţimêntul religios, ear pe de altă parte vor lipsí şi multe fapte rele, a căror primă causă a fost mai de-a rêndul intunecarea minţii celei sănĕtoase şi infuriarea inimei, tot producte ale necumpĕtăţii.

Această pornire salutară, a cărei sosire de mult timp o doreşte şi o intenţionează acest scaun duhovnicesc in interesul moral şi material al poporaţiunei din Archidiecesa Noastră, o sălutăm cu bucurie privindu-o ca un moment preparativ pentru o stare viitoare mai validă a referinţilor.

Din causa vitregelor impregiurări, drept că creştinul nostru a dat inderĕt.

Dar procesul indrumat ce se manifestează in enoriele nisuitoare la trezvie, demonstrează că simburile moral la poporul nostru nu e stirpit şi că greşeala de până acuma e raparabilă. Poporul nostru baştinaş este de comun un popor cu calităţi fundamentale foarte bune şi lesne induplecaver la ori ce intreprindere, de la care sperează mai cu seamă folos real.

D i n a c e s t e r e s u l t ă a ş a d a r, c ă p o p o r u l u i a c e s t u i a î i t r e b u e s c p o v ă ţ u i t o r i p r u d e n ţ i, c o n d u c ĕ t o r i s i n c e r i, l u m i n ă t o r i s t ă t o r n i c i, p ă s t o r i d e s u f l e t e a d e v e r a ţ i, c a r e p ă t r u n ş i f i i n d d e c h e m a r e a l o r c a e x e m p l e v i e s ĕ l u m i n e z e i n a i n t e c u c u v ê n t m i e ḑ o s ş i c u f a p t ă d e a m n ă d e i m i t a r e, ş i a t u n c i d o b â n d a v a f i s i g u r ă.

Noi salutăm mişcarea spre bine, ce se simţeşte in preoţime, iar prin impulsul acesteia in turmele cuvêntătoare incredinţate ei spre păstorie şi recunoaştem in deosebi zelul acelor păstori de suflete, cari până acum au dat probe lăudavere de activitate păstorească in ramul amintit. Adaugem insĕ totodată, că respectivii cu paşul prim sĕ nu se mulţămească, nici sĕ socoată, cumcă lucrul e plinit, ci sĕ aibă de grijă, ca colţul trezviei sĕ prindă şi rădĕcina temeinică, se obrăslească şi sĕ producă roduri dorite, iar la procedere in astă direcţiune se recomândă păstorilor de suflete acea prudenţă păstorală, ca nu cumva cu forţare din cale afară sĕ dee in extreme, cari ori şi cum sunt nenaturale.

In fine sperăm, că pornirea indegetată

FOIŞOARA.

Plugar Român...

Plugar Român mi te ridică!
Tu, stâlp voinic de ţară,
Căci eată lifta cea păgână
Crunt se revarsă eară.

Pe strĕmoşeasca ta moşie,
Cu sânge mult scăldată
Şi prin rĕsboae urieaşe,
Cu chin şi greu păstrată.

E sfântă dragostea de casă,
De fii şi de soţie,
Dar mult mai sfântă e iubirea
De neam şi de moşie.

Plugar Român, mi te ridică!
Leu aprig in resboae,
Tu, oţelitul in nevoe,
Stejar ce nu se 'ndoae.

Ridică-te şi 'ţi făureşte
Din plug cumplite arme,
Ce sumeţia păgânească
Se frângă şi se sfarme!

Ioan Neniţescu.

Moartea lui Decebal.

La Sarmisagetuza stă mândrul Decebal
Ce-a frânt popoare multe de jos şi de pe cal,
Stă, sângerat din luptă, pe scaunu-i regesc
Şi chin adânc zvâcneşte in ochiu-i vulturesc;
Căci luptătorii harnici ce lângă tronu-i stau
Frânturi de spade numai in mână ei mai au.....
Şi tarea lui cetate de flacări e cuprinsă
Şi de duşmane braţe jur imprejur intinse!
Mereu in sală intră, mereu voinici răniţi,
Pe lângă tron s'aşeadă de sânge-acoperiţi
Cu deznodate prăştii, cu scuturi găurite,
Cu tolbele deşarte, cu zalele plesnite.
Şi Decebal la dênşii se uită cu durere!

Dar eată se ridică şi strigă cu putere:
„Sus cugetul şi firea..... sus frunţile voinici!
„Plecarea in durere e pentru inimi mici.
„Invinsu-ne-a Romanul, dar.... nu ne va supune —
„In a sclaviei lanţuri ei trupuri reci va pune.
„Aduceţi o căldare!.... In ea o beutură
„Sĕ facem, şi, cel care gusta-va picătură
„Sĕ moară ca om liber, ca sclav sĕ nu trăiască —
„La Zalmozis o nouă viaţă se-şi găsească."
Cum Regele grăit-a aşa s'a şi făcut.
Rĕmasul pâlc de oaste stă lângă tronu-i mut.
Atunci a legei preot, mai mare 'ntre cei mari
Păşeşte spre căldare cu paşi inceţi şi rari,
O cupă el îşi umple şi hotărît o poartă
La gură, şi o soarbe, grăind când o deşartă:
„Iubirea libertăţei, e-al bărbăţiei semn.
Acel ce 'n pept n'o simte, de jug şi lanţ e demn!"
Şi-aşa a morţei cupă din mână 'n mână trece....
Şi cel ce gustă 'ndată alături cade rece. —

De-odată greaua poartă se sparge, şi in sală
Traian cu capii oştei romane dă năvală....
In clipă luptătorii ce n'au bĕut venin,
Frânturile de spade şi-le infig in sin
Şi cad căldaţi in sânge.... Când eat' Traian zăreşte
Pe Decebal ce şade, şi paciuic mi-l priveşte.
„Supune-te — îi strigă — viaţa-ţi dăruesc...."
Dar Regele se scoală şi ḑice: „Nu primesc
„Ca dar sclavia joasă.... Regi mulţi supus-ai tu....
„Ia leşul meu de caru-ţi, dar.... sufletul meu, nu!"
Un junghiu in pept şi'mplântă şi moare... Ear Traian
La sala 'ntreagă cată, la vrednicu-i duşman,
L'ai sĕi apoi se 'ntoarce grăind cu ochiu aprins:
„Noi, ce-am invins, ca pildă s'avem pe-acest invins."

Ioan Neniţescu.

Poesii poporale.

— Culese de I u l i a n P u t i c i u inv. in Pobda. —

Frunḑă verde rumpe-te-oi
Pe genunche pune-te-oi,
Cu condeiul scrie-te-oi
Codru negru trece-te-oi.

spre bine va afla resunet și in celelalte părți ale Archidiecesei noastre, unde până acum se obsearvă pasivitate in amintita direcțiune, ca pe acea-și cale sĕ se desvoalte bune roduri, pe cari așteptăm cu nerăbdare a le culege".

Albinele și păiangenii.

După Farvière albinele își comunică noutățile lovindu-se una de alta cu antenele. Când se anunță un mare pericol, e mare agitare in știubeiu, și ceea ce aduce vestea o duce de a dreptul la regină.

Ca și furnicele albinele sunt dispuse la răpiri și resboaie. Cele ce au instinctul de a fura, se deosebesc de proprietarele știubeiului prin aceea, că vrĕnd se fure miere, nu intră de-a dreptul pe urdiniș, dar incet și pe furiș. Altă dată un trib intreg năvălesc intr'un știubeiu, ea la bătaie pe locuitorii lui, și dacă inving, ucid regina, ai cărei supuși devenind lași, nu numai că incetează ori-ce resistență, dar adesea trec la inimic ajutându-l se rupă celulele, și se ducă mierea la locuința lui. De altfel furnicile briganzi fac rĕu și in câmp liber: ele năvălesc câte 4—5 asupra unei albine cinstite, o apucă de picioare, o ințeapă, ca se scoată limba, pe care sugând'o pe rĕnd, îi dau apoi drumul.

— Architecți și matematici mai meșteri ca albinele nu se găsesc nicăiuri in spețele animale: celulele lor sunt exagonale așa că cu minimum de muncă și material realisează maximum de capacitate; ba mai mult, fundul lor e din trei planuri, ce se intêlnesc intr'un punct și sub unghiul de inclinație asemeni cerut spre a realisa capacitatea maximă cu minimum de muncă și material.

Aflarea acestui unghiu era o problemă de matemateci inalte. Deslegarea ei intre alții o dă Maclaurin inaintea societății regale de la Londra. Și unghiul determinat de calcul — maximum de capacitate cu minimum de muncă și material corespunde celui ce se măsoară in fundul celulelor albinelor.

Darwin reusește se explice mulțumitor acest instinct: albinele sĕlbatice 'și pun mierea in celule foarte neregulate, sferice, cilindrice uneori. Dându-se și celulele hexagonale presintă asupra acelor sferice și cilindrice o economie de ceară și de muncă, cum albinele 'și procură foarte greu ceara, cele ce intêmplător au construit celule tot mai aproape de cele hexagonale au avut un avantagiu asupra celorlalte, rĕmânêndu-le o cantitate de energie disponibile pentru alte nevoi, și ca atare au putut supravieţuí in condițiuni mai avantagioase.

Instinctul construirii celulelor e insĕ foarte des controlat prin inteligență. S'au vĕḑut albine stricênd și refăcênd din nou celule, la cari greșiseră ceva. Huber punênd o bucată de sticlă in drumul unui fagur, albinele modificară celulele așa ca se incungiure acel obstacol, mai inguste la bază și mult mai largi la vêrf. Altă-dată acelaș autor observă, că o bucată de fagur desprinḑêndu-se din poziția lui primitivă, câte mai multe albine, trei ḑile de-a rĕndul, rĕnd pe rĕnd, îl spriginiră in noua lui posiție, până când altele îl fixară cu legături de ceară. După această intărire din nou cu ceară și pe ceilalți faguri, ca se-l prevină de a cădea.

In fixarea fagurilor, ce se desprind, albinele fac adesea stâlpi provisori, un fel de schele de zidărie, pe care le distrug, după ce au fixat solid fagurul.

Când sunt atacate de sflexul cu cap de mort, albinele inchid intrarea prin o barieră de ceară, pe care o dărîmă, când pericolul dispare.

Când șoareci intră intr'un știubeiu, imediat sunt uciși și acoperiți cu un strat de propolis, ca sĕ nu se descompună. Dacă propolisul nu impedecă putrefacția șoarecelui, albinele desfac din cadavrul lui bucățele, și le aruncă afară.

Réaumur a observat odată un culbec intrând intr'un ștubeiu, și albinele neputênd nimic cu acela contra scoicei lui, îl fixară prin o pătură de ceară și reșină de spatele știubeiului, așa că murí de foame și lipsă de aer.

Albinele ca și vespele sunt dispuse la prietenie. Ele recunosc și se poartă bine cu persoanele, ce le ingrijesc. Wildman, apricultor, era așa de prieten că putea se atragă pe umercle sale un intreg știubeiu de albine, bea apă cu fața acoperită de albine, multe cădeau in pahar, dar nici una nu-l mușcau. Le așeḑa pe o masă mare in ordine de bătaie, le forma in regimente, batalioane și companii, și la porunca sa se puneau in mișcare ca o armată de soldați. Erau și politicoase, căci nu mușcau nici odată pe numeroșii spectatori, ce asistau la ședințele ingeniosului Wildman.

La paiangeni remarcabil de puternică este dragostea de mamă. Bonnet aruncând o femelă de păiangen, impreună cu sacul ei de ouĕ, in gura unei furnice leu, preferí sĕ fie ucisă, de cât sĕ-și lase ouĕle in gura dușmanului.

Romanes citează casul unei Dne cunoscută personal de dênsul, care isbutise a domestici păiangeni: când Doamna intra in camera păiangenilor, ei se apropiau sĕ le dea sĕ mănânce.

Păiangenii evită totdeuna armatele de furnici.

Belt vĕḑù odată un pseudo-păiangen surprins de o asemene armată. Ca se evite pericolul, ridica regulat in aer cinci din cele opt uicioare ale sale, echilibrându-și corpul numai pe trei. Când furnicile îi amenințau vre-unul din cele de pe pămênt, îl ridica imediat in aer, așeḑênd in acelaș timp intr'un loc gol de furnici unul din cele din aer.

S'au observat păiangeni, cari țesêndu-și pânza prea largă și expunênd-o astfel prea tare la oscilațiile vêntului, au fixat-o prin mijloace foarte ingenioase. Coborîndu-se pe pămênt, legați de un fir, luau o petricică pe care ridicând-o până la inălțimea staturei unui om, o punea d'asupra pânzei.

Celebrul fisiologist Weber a observat un păiangen, își legase pânza de doi stâlpi și o plantă de desubt. Trecĕtorii rupându-i adesea cablul, ce fixa pânza de plantă, păiangenul găsí mijlocul a nu mai avea nevoie de acea plantă, dând cablului intinderea necesară prin o petricică atârnată la partea lui inferioară. Wood citează un alt cas in care un păiangen dă pânzei sale, ruptă de o furtună, o oare-care soliditate prin o aschioară, ce o ridică de jos: trecênd furtuna, drege pânza, și dă drumul aschioarei, de care numai provisoriu se servise.

P. Dragu.

Nu te-oi scrie cu argințel
Că de acela-i puținel,
Ci te-oi scrie cu cerneală
Că este destulă in țară.
Luai coala de hârtie
Și condeiu sĕ prind a scrie,
Scriseiu două, trei rĕnduri
Și mĕ luai pe gânduri,
Și gândind pe loc am stat
Lui Dumneḑeu m'am rugat,
Se-mi deperte gândurile
Ca se-mi sfêrșesc rêndurile.
Gândurile n'a incetat
Rêndurile n'am gătat.
Puseiu condeiul pe masă
Și mĕ mai plimbam prin casă,
De la ușă pân la masă
Eacă puica intră 'n casă.
Puiculița mea iubită
De ce ești aḑi amărîtă,
Amărîtă, supĕrată
Doar nu te-am iubit vro dată?
Poți tu mândro ḑice ba
Că nu te-am iubit cândva?
Ori ești mândro amărîtă
. . . . ?
„Ba eu, bade, nu pot ḑice
Că ți-a fost gurița dulce".

Despre om.

— Un studiu popular de P. Popescu. —

Omul ca flința rațională in comparațiune cu animalele nerationale.

(Incheiarea.)

Memoria omului incă e liberă. Sufletul omului susține multe lucruri timp indelungat. El vorbește, invață de a rostul viersuri, studii intregi și multe melodii deosebindu-le una de alta. Animalele insĕ n'au acea desteritate. Se vorbește despre elefanți și măemuțe, că inplinesc lucruri măestroase, și acelea le repetează mai de multe-ori, fără de a le comanda stăpânul lor. Aceasta insĕ nu o fac ele de bună voiă, ci din indemnul instinctului lor corporal spre a câștiga nutriment fiind dresate spre acea, sau de frică. Apoi acelea lucruri le fac până ce le stăpânește omul, când sunt libere nu le fac; prin urmare n'au memoria liberă, nici indelung țiitoare.

Și la prevederea viitoriului e sufletul omului liber. El prevede pericolele, ce îi pot amenința corpul sau averea, dar' prejudecând că nu toate îi pot strica, remâne de unele nepăsĕtoriu, d. e. Omul cult nu se teme de fenomenele naturei și superstițiuni. Animalele din contră fiind că nu știu combina, se spăriă câte odată și de umbra lor. Un câne care a căpĕtat odată bătaiă de la stăpânul sĕu pentru că a lingărit ceva, de câte ori îl vede că redică bâtul, se teme că îl va loví; el nu știe judeca, că fără de vină, stăpânul nu-l va bate. Din contră un copil stă serios in fața părinților sĕi, și nu se teme de pedeapsă, dacă conștiința îi spune, că nu a făcut nimica rĕu.

Aceasta cugetare liberă a sufletului omenesc, se numește minte. Animalele din contră fiind că nici un servițiu nu fac de bună voiă, oamenilor sau altor animale, și nici nu știu deosebí gluma de seriositate, adecă fiind că nu știu cugeta se numesc animale fără de minte sau neraționale. Prin urmare mintea omului se arată:

a) prin libertatea simțirilor,

b) prin libertatea memoriei,

c) prin libertatea prevederei,

d) prin libera deosebire și compărațiunea lucrurilor,

e) prin libera combinare și legătura semnelor, și cu deosebire in vorbire și representațiunea cugetelor,

f) prin libertatea de a judeca și a deduce.

Aceste insușiri îl conduc pre om la moralitate; căci după ce omul poșede libertatea cugetărei și a voinței, știe judeca și alege prin minte ce e bun, adevĕrat și frumos, sau ce e rĕu, stricăcios și periculos sufletului și corpului. Cu mintea sănĕtoosă face numai acea ce e bun și folositoriu, eară ce e rĕu nefolositoriu și periculos nu face, nici șie-și nici deaproapelui sĕu.

Ca se intrebuințăm mintea spre lucruri bune

Din legile ţerii.

Legea despre economia şi poliţia de câmp.

Capul IX.

Despre poliţia de câmp.

(Continuare.)

§. 74. Pentru paza hotarului comunele sunt obligate amĕsurat impregiurărilor a pune in numer recerut păzitori de câmp, asemene fie-care comunitate de deal este datoare a se ingrigí ca sĕ se pună păzitoriu s'au păzitori de deal şi acestia se fie dotaţi.

Autoritatea competentă decide intru cât se pot singuratice comune absolva de aplicarea păzitorilor de câmp permanenţi, intru cât se poate alia cu altă comună vecină pentru ţinerea de păzitoriu de câmp comun sau intru cât se pot concrede gornicii de păduri cu lucrările păzitoriului de câmp.

§. 75. Dotarea sau plata păzitorilor de câmp se intêmplă in sarcina proprietarilor interesaţi.

Cel ce are o sută jugere sau mai mult proprietate de pământ, invecinată cu una sau cu mai multe comune, acela poate ţiné şi deosebit păzitoriu de câmp şi dacă ţine atunci nu este datoriu se contribue la spesele susţinerii păzitoriului de câmp al comunei.

Cei ce posed mai puţin de 150 jugere pământ sunt datori a contribuí la spesele susţinerii păzitoriului de câmp al comunei chiar şi atunci dacă ţin păstoriu deosebit. Astfel de păstori nu se pot investí cu drepturile garantate prin această lege păzitorilor de câmp.

Proprietarii de locuri ingrădite, grădini, pomeriă şi de vii, fără deosebire la mărimea teritoriului, au dreptul se ţină păzitoriu de câmp jurat şi dacă ţin astfel de păzitori, proprietarii nu se pot inpovăra cu spesele păzitoriului de câmp comunal pentru teritoriul respectiv.

§. 76. La serviţiul de păzitoriu de câmp se poate jura numai:

a) acela care s'a primit prin comună pentru păzirea hotarului comunei sau a părţilor singuratice ale ei, sau

b) pentru păzirea unei proprietăţi singuratice de o sută jugere catastrale sau mai mare, sau pentru locuri ingrădite, grădini, pomeriă şi vii.

§. 77. Jurământul ca păzitoriu de câmp sau de deal îl poate depune numai, care este cetăţan ungar, nu stă sub tutorat sau in concurs, care nu este pus sub acusă pentru crimă sau delict sau, cu un cuvênt, care n'a fost osêndit pentru vr'o crimă sĕu pentru vr'un delict provenit din dorul de dobândă, dacă n'a fost osêndit la perderea oficiului, dacă in privinţă morală nu îi se poate băga nici o vină şi dacă a implinit 24 ani. Jurământul nu poate depune nici acela care are vr'o scădere esenţială mentală, trupească sau morală, prin ce respectivul individ devine incapabil aş implini chemarea sa.

Pe lângă egală cualificaţiune cei ce ştiu scrie şi cetí se prefer altora. (Va urma).

Cronică.

Persecutări in Torontal. Despre prigonirea ciubĕrariului din Ardeal in Giulvez îi se scrie „Tribunei" mai pe larg următoarele: „Un nou fapt despre libertatea ungurească, cu care mult se mai laudă Maghiarii, e casul mai recent ce s'a intêmplat in comuna Giulvĕz comitatul Torontal. Venind un sĕrman boştinar cu ceară in comuna aceasta şi fiind obosit de călĕtorie s'a dus la cârcimă sĕ se odichnească. Acolo a aflat mai mulţi Români, care vĕdênd pe acest străin că e din Ardeal l'au intrebat despre martirii nostri dl Dr. Raţiu şi Dr. Lucaciu. Boştinarul fără ca sĕ se gândească la vre-un rĕu a inceput sĕ povestească, amintind totodată şi despre apăsarea ce o simt Ardelenii din partea stăpânirii ungureşti. Audind despre acest străin dl notar comunal, iute trimite plaieşii după el. Străinul a şi venit la casa comunală, arătându-şi toate documentele sale. Dl notar de şi a vĕdut, că toate sunt in ordine, totuşi i-a poruncit se părăsească comuna. Boştinarul l'a intrebat pe dl notar, că pentru ce se plece, rĕspunsul a fost, că e agitator şi se-şi ţină limba după dinţi, la aceasta rĕspunse boştinarul foarte la loc: „Doar nu-mi veţi pune lanţuri şi pe limbă", şi după acestea plecă, fără ca se părăsească comuna, voind se facă têrg. Deodată se pomeneşte sĕrmanul boştinar cu gendarmii, care pe lângă protestările omului îl bagă in fiere şi aşa îl escortează ca agitator la fibirĕu. Dl fibirĕu cugetând, că patria e in pericol, trimite ordinaţiune, ca sĕ se infăţişeze notarul şi primarul comunal dimpreună cu cârcimarii, unde a petrecut străinul nostru. După interogatorul acestora dl fibirĕu vĕdênd, că omul e nevinovat l'a făcut liber, dar' fără ca se tragă pe cineva la rĕspundere. Cu ce drept l'au escortat gendarmii, care pe drum in aşa mod l'au maltratat pe sĕrmanul om, in cât i-a buit sângele pe nas. Apoi aceasta-i libertatea mult trimbiţată?

Despărţire ierarchică. Jica Anghel din Becicherecul-mic ne scrie, că Românii din acea comună sunt tare amărîţi şi necăgiţi, că procesul lor de despărţire de Sêrbi nu face nici un paş inainte şi aşa Românii din 400 numere de căşi nici şcoală română nu au, ci sunt siliţi copii lor se inveţe şi se crească in şcoala sêrbească. Vĕ rugăm mântuiţine şi pe noi!

Foc in Becicherecul-mic. Trestia cea multă din rîturile Becicherecului-mic care au avut'o in arêndă mai mulţi inşi din Recaş a ars toată. Paguba se urcă la 2000 fl. Se dă cu socoteală că focul l'au pricinuit mai din adins, mai din negrige in două rênduri neşte Isaceşti şi un Marx. Aceştia sunt daţi şi in judecată, şi se aşteaptă osêndirea lor.

Fundaţiune nouă. P. C. Sa dl Ioan Gribovici, paroch gr. or. din Staneşti pe Siret in Bucovina, impreună cu soţia sa dna Eufrosina Gribovici, pe lângă fundaţiunile de până acum, au mai infiinţat o nouă fundaţiune de 500 fl. in memoria repausatei sale fiice Sinclitica. Fundaţiunea s'a incredinţat administrării „Societăţii Doamnelor Române din Bucovina." — Hotărîrea fundatorilor este ca interesele anuale ale fundaţiunei sĕ se trimită filialei Societăţii Doamnelor Române din Siret, spre a cumpĕra haine pentru cel puţin douĕ copile de la şcoala primară din Siret, cari se vor impărţi in ajunul Jordanului (diua Sinclitichiei).

şi folositoare, avem de observat unele regule intocmite cu asemănări din viaţa practică.

I. Se poftim şi se facem acea ce ne causează plăcere cuviincioasă.

Petru, un şcolariu de 12 ani a gratulat unui domn la diua onomastică. Domnul acela ascultând cu plăcere gratulaţiunea pruncului l'a donat cu un galben. Pruncul plin de bucuriă privia galbenul lucitoriu, şi cugeta intru sine: atâţia bani n'am căştigat nici odată. Ah! acuma voiu potea se-mi cumpĕr mai multe dile poame, şi alte cele de lingărit. Se cugetă eară-şi: bine! voiu schimba galbenul, şi spesând in toată diua câţi-va cruceri, mi se va ajunge poate şi 2—3 luni, dar' după ce se va găta eară aşi poftí se mai mânc, şi de unde voiu mai avea bani. Apoi eară se mai cugetă: galbenul acesta nu l'am meritat. ci mi s'a donat numai ca graţiă, ştiind donatoriul, că eu sum prunc orfan de tată, şi mama mea cu multe greutăţi şi neajunsuri me susţine pre mine, şi pre fraţii mei; mai bine îl voiu da mamei mele. Aşa şi făcu pruncul. Mama sa inbrăţoşindu-l şi sărutându-l primí de la dênsul galbenul cu lacrămi de bucuriă dicându-i: că după acest galben mai mult folos va avé de cât dacă l'ar fi spesat pre poame şi lingărituri. Acest galben îl depusă in cassa parsimonială, şi din procente in tot anul la diua onomastică îi făcea plăcere cu câte cu un present, până ce a trăit dênsa, eară după moartea ei lăsând testament intre pruncii sĕi despre puţina sa avere, acel galben a rĕmas la partea lui Petru.

2. Se incungiurăm şi se nu facem acea ce ne poate causa ceva rĕu.

In earna trecută fiind ger mare, rîul Timişului inghetase tare. Joi in diua Botezului Domnului după amiadădi veniră mai mulţi conscolari la Iosif, fiiul unui călţunariu, ca se-l chieme se partineze pre ghiaţă. Iosif prima dată le dise: că nu merge cu dênşii; pentru că e ger mare şi se teme că se va recí. Ei rîseră de dênsul dicênd: „Doară nu-ţi vor inghiăţa oasele". Iosif le dise a doua-oară că nu merge cu dênşii; pentru că unde voesc ei se meargă sunt gropi tăiate in ghiaţă de pescari, şi acolo poate se alunece in vre-o groapă, se cadă sub ghiaţă. Ei rîseră earăş de dênsul dicênd: „Dacă ar cădea ceriul pre noi ar trebuí toţi se murim".

A treia-oară le respunse Iosif: „Nu merg pentru că părinţii nu-mi conced". „Aşa! diseră dênşii, apoi tu remâni dară acasă, ascultă de părinţii tei. Noue incă nu ne-au conces părinţii se mergem şi totuş mergem se ne facem plăcerea, că doară nu ne vom prăpădí". Se şi duseră, şi nu trecù jumĕtate de oară, până ce se audí vestea că unul dintre dênşii cu numele Victor, carele ştia multe se vorbească, cădù intr'o groapă şi era sĕ se inece, dacă nu erau neşte oameni in apropiere, cari se-l tragă de sub ghiaţa mai de jumĕtate mort.

3. Se facem acea ce ne căusează o neplăcere mică, dacă cugetăm că acea neplăcere ne va face o plăcere mare.

Aureliu, fiul unui mĕsariu avea numai 7 ani, dar era aşa de inţelept şi ascultătoriu de părinţii sĕi, in cât intrecea cu invĕţătura şi cu purtarea sa pre alţi conşcolari mai in etate de cât dênsul. Dacă era vre odată morbos asculta de părinţi, se culca in pat şi lua medicinele cari i-se ordinau. El dicea: „medicinele au gust rĕu, dar ştiu că-mi vor face bine". Nu trecea o di, douĕ şi pruncul era sănĕtos. Intr'o di vecinul sĕu conşcolariu Corneliu îi trimite vorbă, că in acea di nu va vení pre la dênsul, ca se meargă la şcoală; pentru că e tare frig şi se teme că se va recí. El roagă pre părinţi, ca se-l lase sĕ meargă la şcoală, că dênsul se va imbrăca bine şi nu se va recí; căci dise el: „când merg pe drum nu mĕ recesc, apoi şcoala nu e aşa departe, acolo nu numai că mĕ voiu incăldí, ci voiu şi invĕţa".

4. Se incungiurăm şi se nu facem acea ce ne căusează o plăcere mică, când ştim că prin acea ne căusăm o neplăcere mare.

Măria, fiica unui neguţătoriu fu invitată la un bal. Dênsei îi plăcea jocul ca la toate fetele şi bucuroasă ar fi luat parte la acel bal in societate cu cumnata sa şi fratele ei cel mai mare, dacă mamă-sa nu era morboasă. Ea dise: „Nu

Fapte unguresci. Profesorul de la gimnasiul unguresc din Brașov Czinige, fost director substitut in anul trecut, a spart Luni noaptea 4 ferești la școala română de fete din Brașov. Pe partea unde și-a inceput profesorul lucrarea, are școala 19 ferești, dar' n'a putut lucra mult intru lățirea culturii, căci neşte Români l'au prins și l'au dat poliției. Au făcut și arĕtare.

Un tron vêndut. In foile străine cetim următoarea știre, ce o dăm cu cuvenita reservă: In lunile aceste pressa s'a ocupat involuntar cu prinții Carageorgevici și cu conjurațiunea plănuită de ei contra Obrenovicilor, insĕ zădărnicită. Adevĕratul pretendent de tron sêrbesc, prințul Petru Carageorgevici, ginerele principelui Muntenegrului Nichita a renunțat in ḑilele aceste in favorul fratelui sĕu mai tinĕr, a principelui Arseniu Carageorgevici, la toate pretensiunile sale la tronul Sêrbiei. Pentru această abḑicațiune prințul Petru a primit 500,000 ruble și documentul de abḑicațiune a fost subscris in ḑilele aceste in Abazzia. Ca martori ai documentului au funcționat ministrul de finanțe rusesc Witte și fostul ministru-president sêrbesc Pasici.

Băi de aur in Bănat. Un consorțiu din Budapesta a cumpĕrat de la societatea căii ferate de stat austro-ungar băile de aur și de argint, cari se intind intre Bocșa-montană și Docnecea pe un teritoriu de vr'o două milioane st. cuadrați. Activitatea in aceste băi se va incepe cât mai curênd sub conducerea consilieriului de băi Iuliu Bauer din Gratz și sub conlucrarea ingineriului Otto Oehne din Freiburg.

Semnele timpului. Din Alba-Iulia (Ardeal) se scrie, că têrgul de țară de toamnă in est an a cădut pe o ḑi de Duminecă (30 Sept). Deci in temeiul rênduelii de până acum têrgul era sĕ se țină in ḑiua următoare, Luni 1 Octombre. Luni insĕ a fost sĕrbătoare mare jidovească, deci jidanii s'au rugat ca ministrul de comerciu sĕ dispună ca têrgul sĕ se țină Duminecă, și ministrul a dispus, și așa de dragul jidanilor têrgul de țară s'a ținut Duminecă. — Nu ințelegem dară de ce mai perde guvernul timpul cu reforme bisericești, cu recepțiunea religiunii jidane ș. a. m.

Planuri pentru iconostase bisericești gratis. Subscrisul fiind condamnat la inchisoare de 3 luni pentru adresa de aderență către condamnații „Replicei" și incepându-mi osânda la 23 Septembre a. c., fac cunoscut tuturor celor interesați, că m'am decis a compune planuri pentru iconostase bisericești, pe timpul cât voiu fi inchis, pentru ori-care biserică română fără deosebire de confesiune unde va fi trebuință și voiu fi recercat. Cei interesați pentru astfeliu de planuri vor avé a-mi trimite: 1. Dimensiunile cât e de larg și inalt spațiul unde e a se construí iconostasul. 2. In ce stil doresc ca se fie esecutat. 3. Până la care sumă de bani ar puté sĕ se ridice prețul iconostasului de la care sumă apoi e a-se trimite anticipando ½% ca spese pentru material, pachetat și porto postal la adresa Ioan Baciu preot-pictor bisericesc, Clușiu (Kolozsvár). (Celelalte jurnale române de asemenea sunt rugate a publica acest anunț.)

Sodoma și Gomorrha. Sub acest titlu scrie foaia clericală „Der Freimüthige" din Timișoara următoarele: In Budapesta poliția a descoperit la o jidană o spelunca de pecate in care umblau „cavaliri". Aristocrați și funcționari inalți de stat se intâlniau acolo cu fetițe de 11—13 ani. Dar guvernul, care adi representă modernul liberalism jidovesc, va grijí sĕ se facă toate mușama și procurorii de stat nu-i vor molesta. Dar unde ar și ajunge trebile, dacă s'ar aduce la iveală astfel de lucruri. Atunci ar trebuí sĕ se infunde in prinsori jumĕtate Budapesta in frunte cu „proptele liberalismului", cu „luminile progresului", cu „decoarea națiunei" și in urma urmelor — pe sine insuș. — Dacă aceasta o ḑice o foaiă patriotică clericală, apoi noi numai avem de a mai adauge nimic.

Bani falsi. Cu ocasiunea têrgului din Zombor poliția a pus mâna pe Sava Pavkov din Sivațu-vechiu care a vrut se solvească cu monete false de câte un floren. Tot odată a sosit la Zombor din Gradaciaț in Bosnia avisarea telegrafică, că in Bosnia s'a dat de urma unei lățite bande de falsificători de monete, pre cari le trec cu ajutoriul femeilor in Ungaria.

Coroane false. La ministeriul de finanțe din Viena și Budapesta a provocat mare agitațiune știrea, că in Helveția s'a dat de urma unei societăți, care a pus in circulațiune o mare mulțime de coroane false austriace și ungare. Fabricanții au trimis in fie-care ḑi in țeară mai multe mii de coroane false, pe cari de abia le poți deosebí de cele adevĕrate. Piesele de coroane false sunt foarte fin lucrate. Valoarea internă a unei astfel de coroane false este 26 cruceri. Acum au intărit paza la hotarĕ, car' pe consulul austro-ungar l'au insărcinat se scruteze cu mijloacele ce ĭi stau la dispositiune doară dă de urma falsificătorilor.

Funcționariu dilapidătoriu. Ștefan Gerenday, om de 37 ani, funcționariu subaltern la poșta centrală din Budapesta, a falsificat și a dilapidat asignate poștale in valoare de 370 fl. Gerenday este deținut la poliția capitalei.

Inveninare. Familia de patru persoane a lui George Mutu din Chiseteu s'a bolnăvit alaltăeri pe neașteptate. Medicul chiămat in pripă a constatat că boala a provenit din inveninare prin ciuperci. Ei adecă cu o ḑi mai nainte au ales cucuruz lângă pădure, unde muierea a găsit neşte ciuperci și le-a pregătit de mâncare. Prin grabnicul ajutoriu al medicului toți au scăpat de pericol, numai fiul mai mare Petru de 14 ani mai cu greu va scăpa, căci el a mâncat mai mult din acele ciuperci.

Stergerea contribuțiunii pentru filoxeră. Din Sătmar se scrie, că pe basa cercetărilor și a prețuirilor făcute s'au constatat enormele daune causate de filoxeră in viile de la Sătmar. Viile sunt de totului tot nimicite. Direcțiunea de finanțe reg. deci va propune relaxarea sau ștergerea intregei contribuțiuni prescrise pentru vii, căci proprietarii de vii nu numai n'au avut nici o recoaltă, ci au mai și spesat zădarnic cu lucrarea viilor.

Un cadavru de om. In hotarul comunei Bazoș gendarmii au găsit pe un om imbrăcat in haine țĕrănești spânzurat pe un arbore. Cadavrul era tare putredit. Au găsit la el o pungă cu 280 fl. bani și un cesornic de argint. S'a dispus cercetarea pentru constatarea persoanei nenorocite.

Economiă.

Recolta grâului din toată lumea. După indicațiunile date de congresul din Viena, producțiunea din toată lumea a grâului in 1894 e mai mare ca cea din 1893.

Statele-Unite vor produce 390 milioane de bushels, pre când anul trecut produseseră 366. Canada 53 contra 48 din 1893, Indiile vor da 69,230.000 chintale metrice contra 61,390.000 din 1893.

Pentru Europa următoriul tablou s'a stabilit și in care cifra 100 insemnează o recoltă mijlocie.

	Grâu	Secară	Orz	Ovĕs
Austria . .	190	95	98	96
Ungaria . .	99	96	94	88
Francia . .	120	125	94	115
Englitera .	107	125	110	105
Germania .	99	96	94	88
Elveția . .	100	110	94	100
Muntenia .	67	40	40	40
Moldova . .	87	90	90	90
Serbia . .	85	75	95	80
Belgia . .	102	107	100	102
Danemarca .	105	95	100	100

Premiarea vitelor in Caraș-Severin. Reuniunea economică din comitatul Caraș-Severin va arangia in est an a treia premiare de emulare de vite cornute de plug. Drept premii pentru cari proprietarii pot emula s'au stabilit 10 pluguri nouĕ moderne; pentru proprietarii mari emulători se vor da diplome de laudă. Vitele trebue se fie cel puțin de ½ an in posesiunea proprietarilor; prăsila proprià se preferește la premiare. Fie-care proprietariu care vrea se emuleze, trebue se documenteze cu atestat de la antistia comunală că vita presentată este prăsită de el sau că o posede de șese luni de ḑile. Vita care a dobândit odată un premiu, numai poate concura la premiul din alt loc. Premierile de emulare se vor ține la 11 oare a. m. in 7 Octombre la Făget, in 14 Oct. la Recița, in 21 Oct. la Bozovici și in 28 Oct. la Teregova. — Proprietarii au sĕ se presenteze prompt. Juriul se constitue din delegații comisiunei. La premiare se admit numai junince și vaci. —

Premiarea prăsitorilor de vite in Lipova. In ḑilele trecute s'a ținut in Lipova premiarea prăsitorilor de vite. Au participat 42 prăsitori cu 70 capete de vite de prăsilă și s'au distribuit 250 coroane premii. Intre premiați aflăm și pe următorii: Ioan Raț din Lipova cu 20 coroane, Petru Flueraș din Chelmac cu 35 cor., G. Martinescu din Dorgoș cu 25 cor. George Iosim din Lipova cu 12

---

pot merge, căci trebue se stau intru ajutoriul mamei". Mamă-sa indemnà ca se meargă se-și petreacă, că dênsa se simțește mai bine. Ea inse mergênd la patu-i o sărută ḑicênd: „Mamă: pentru mine nu e nici o petrecere acuma; nu pot avea nici o plăcere de a merge la bal, până te vêd morboasă. Voiu remânea lângă patul Dtale, ca se-ți pot fi intru ajutoriu și se-ți servesc cu cele de lipsă".

5. Dacă intre două lucruri bune, avem de a implini unul, se alegem cel mai mare, eară dacă intre două lucruri rele, avem de a implini unul se alegem cel mai mic.

Doi oficiali aveau se călĕtorească intr'un timp fortunos de la Lugoș până la Făget. Au plecat seara din Lugoș cu căruța de poștă și voiau cu ori-ce preț se fie dimineața in Făget. Ajunseră la stațiunea primă Bujor. Magistrul poștal le ḑise: că el le dă cai, pentru că e indătorat se le dee, dar fiind timpul nefavorabil de a călĕtorí, le propune: ca se remână preste noapte aci, ca se nu li-se intêmple ceva rĕu pe drum. Unul dintre oficiali ḑise: „Trebue se mergem, căci avem afacere urgentă, dimineața se fim acolo". Celalalt insĕ ĭi respunse: „Eu nu merg! mai bine se pățim un rĕu mai mic de cât altul mai mare". „Apoi dacă nu ni pentru cruțarea vieții noastre, se cruțăm servitoriul și sĕrmanii cai cari ne poartă".

cor. Pavel Anton cu 18 cor. George Popescu din Dorgoş, Ion Onescu din Hosusĕu cu câte 10 cor. Iosim Mitru din Dorgoş cu 7 cor. Teodor Muntean din Chelmac şi Vasilie Blidariu din Hosusĕu cu câte 6 coroane — de şi nici aici in juriu n'a fost nici un membru român. Vrednicia adevĕrată insĕ nu se poate suprima, ci trebue se iese la iveală. —

Transportarea porcilor. In sensul unei ordinaţiuni ministeriale mai nouĕ de acum incolo porcii, meniţi pentru transportare la Steinbruch lângă Budapesta au mai nainte sĕ fie visitaţi de către veterinariul de stat şi numai după aceea pot fi transportaţi mai departe pe calea ferată. —

Mâncaţi poamele cu pâne! Poamele goale stîrnesc de obiceiu sete, care se poate intimpina mâncându-le cu pâne. Indeosebi copiilor n'ar trebuí ingăduit se indoape poame goale, cari adese pricinuesc urdinare (cufoare), strênsuri şi aşa m. d. Spre a-i ferí de aceste neajunsuri, une-ori primejdioase, cel mai nimerit mijloc este se-i deprindem ca se mânce poamele cu pâne. —

Higienă.

Durere de cap. (migrenă). Adese-ori ni-se intêmplă sĕ ne culcăm sănĕtoşi se durmim bine, ca de obiceiu, şi dimineaţa sĕ ne deşteptăm cu o durere de cap, mărginită la inceput numai intr'o parte, mai cu samă la stânga, şi care ocupă de obiceiu fruntea, deasupra sprincenei, şi têmpla, dar care poate pe urmă sĕ se intindă şi de partea cealaltă, fără ca se fie aci aşa de mare cum este in partea din care a inceput.

Durerea la inceput este adêncă şi greoaie, apoi din ce in ce creşte şi se apropie de piele, aşa că de multe-ori chiar şi rĕdăcina pĕrului este dureroasă; pe când la inceput durerea nu era de cât un fel de greutate la cap, in curênd se schimbă in nişte svîcnituri din ce in ce mai dureroase, cu o apăsare pe frunte şi asupra têmplelor, pare că ar vení cineva şi ni-ar strênge capul cât se poate de tare cu amêndouĕ mânile, ca sĕ-l sdrobească.

Cam aşa este de obiceiu migrena, adevĕrata migrenă, dar la mulţi se presentă in deosebite feluri: pe unii îi doare numai capul, şi au puţină greaţă, fără ca se-şi intrerupă lucrul, alţii sufer intr'un mod grozav, ca şi când cine ştie de ce boală cumplită ar fi cuprinşi. Am putea ḑice mai bine, că fie-care îşi are migrena sa.

S u n t m u l t e f e l u r i d e d u r e r i d e c a p, cari nu trebue amestecate cu migrena. Durerea migrenei se cunoaşte prin aceea, că ea vine din când in când, că incepe de obiceiu dimineaţa, de când ne deşteptăm şi merge crescênd până pe la ameaḑ sfêrşindu-se odată cu seara; mai departe se cunoaşte prin aceea: că migrena ne lasă in totdeuna noaptea mai liniştită, dacă nu bună de tot; prin aceea că migrena ori cât de mare ar fi, nu ne pune vieaţa in primejdie şi de la o durere până la ceealaltă suntem foarte sănĕtoşi; prin aceea, că durerea in migrenă incepe in totdeuna numai printr'o parte a capului, mai de obiceiu prin partea stângă; in fine, prin aceea, că totdeuna, când avem migrenă avem şi turburări din partea stomacului, perderea poftei de mâncare, greaţă şi de multe-ori vĕrsături.

P r i c i n e l e m i g r e n e i s u n t m u l t e. Ea se moşteneşte de la părinţi; este rară in copilărie şi la bĕtrânecţe, se arată de obiceiu de la 15 până la 40 de ani; mai des la femei, de cât la bărbaţi; se intâlneşte mai cu samă la persoanele nervoase, cari sufer de stomac, de nemistuire, la cei cu reumatisme, la gutoşi, la cei cu lipsă de sânge (anemie), la cei cu boale de piele, la cei cari duc o vieaţă prea stătută şi la meseriaşi, cari sunt siliţi se şadă toată ḑiua pe scaun şi se lucreze. La toate aceste persoane astfel predispuse, cea mai mică abatere de la legile igienei, cea mai mică schimbare in obiceiurile vieţei, nemâncarea la vreme, nedormirea la timpul obicinuit, o bucurie, o supĕrare pot se producă migrena. Tot asemenea şi lumina sau căldura prea mare, mirosurile prea tari, munca minţei prea incordată, veghierile prelungite, lipsa de somn, mâncarea prea grea şi altele.

Cei ce au patima migrenei cunosc foarte bine, cari sunt pricinile, ce le aduc durerea de cap, şi prin urmare, ei pot se ştie mai bine, de cât ori-care altul, de ce sĕ se păzască; aşa unul a băgat de seamă, că indată ce nu mănâncă la ceasul hotărît, îl apucă durerea de cap, sau când au mâncat cutare sau cutare lucru; altul e vĕḑut, că-l apucă migrena, când stă prea mult la masă ca sĕ scrie sau se cetească, şi picioarele i se rĕcesc; cutare a observat, că-i vine durerea de cap, când îi e prea cald, in aerul greoiu şi stricat, intr'un teatru sau intr'un loc de adunare; cutare a băgat de samă, că-l apucă durerea, când doarme rĕu peste noapte, când este incuiat de mai multe ḑile, când nu face destulă mişcare, şi aşa mai departe. In toate aceste imprejurări nimic nu este mai uşor de cât se preintêmpinăm migrena, ocolind pricinele, cari îi dau naştere. In cele mai multe casuri face bine mişcarea ḑilnică, duşile, cura de apă rece; la cei in lipsă de sânge ferul şi doctoriile intăritoare; la cei cu stomacul slab ori leneş cumpĕtul in mâncare, amarurile (picăturile amare cu pelin etc.); la cei cu reumatism şi la gutoşi alcalinele (bicarbonatul de sodă); la cei cu boale de piele arsenicul şi pucioasa şi aşa mai departe. Din aceste se poate vedea că migrena n'o putem vindeca, de cât tratând pricinele ei.

Când simţim de cu seară, că a doua ḑi o sĕ avem durere de cap, şi aceasta o putem şti, când ne trage prea mult la somn, sau când cădem intr'o nepăsare deosebită, vom lua inainte de a ne culca o ceaşcă de cafea neagră, sau un păhar bun de ceai rusesc, care fără ca sĕ ne strice somnul, ni-l face mai puţin greu, adecă mai uşor. Dacă dimineaţa când ne deşteptăm, capul ni este tot greu, sau dacă incepe sĕ fie greu, vom lua earăş o ceaşcă de cafea sau de ceaiu, ne vom mişca incet, domol, ne vom aşeḑa pe un scaun, pe o canapea, dacă avem, ingrijind, ca picioarele sĕ fie bine invălite şi astfel ţinute in căldură, apoi vom bea cu mult folos o ceaşcă de ceaiu de teiu şi de foi de portocale, ferindu-ne de a mânca in tot timpul, cât vom simţí greutatea la cap şi greaţă. Aceste mĕsuri, cari sunt uşor de luat, sunt de multe-ori in stare ca sĕ oprească, sĕ tae durerea de cap chiar de la inceput. Unele persoane au vĕḑut, că dacă ele strănută, capul li-se limpezeşte, prin urmare aceste persoane n'au de cât sĕ facă sĕ strănute, trăgênd pe nas niţel tabac sau se resufle puţin spirt de ţiperig.

Dacă, cu toate aceste, durerea de cap incepe şi merge inainte, ne vom culca frumoşel şi vom păstra cea mai desĕvêrşită odihnă. Este bine, ca sĕ facem intunerec in odaie, vom sta singuri, căci vorba ne supĕră. Nu este de lipsă sĕ punem muştare, cari fac numai o usturime fără nici un folos. Nu trebue sĕ oprim vărsĕturile, căci ele curăţă stomacul şi fac bine. Pătimaşul mai poate sĕ-şi pue la cap cârpe inmuiate in apă rece sau sĕ-şi ude fruntea şi chiar capul in eter, sau cu apă de Colonia, care prin evaporaţia lor repede produc o răceală plăcut şi bine făcĕtoare. Intru cât priveşte afionul şi morfina, sĕ le intrebuinţăm numai atunci, când durerea este de nesuferit.

A p ĕ r ă t o r i u l S ă n ĕ t ă ţ i i.

Tragerea de losuri.

Trageri de sorţi. La tragerea de la 1 Octomvre n. a losurilor statului din 1854 câştigul principal de 30.000 fl. l'a nimerit s. 41 nr. 10, al doilea de 5000 fl. s. 2723 nr. 20. Au câştigat apoi: 2000 fl. s. 919 nr. 2, s. 989 nr. 12, s. 3139 nr. 37, s. 3431 nr. 45 şi s. 3913 nr. 41; 1000 fl. s. 88 nr. 42, s. 668 nr. 43, s. 1410 nr. 34, s. 2731 nr. 19 şi s. 3909 nr. 27.

La tragerea losurilor Tisei au eşit următoarele serii: 192 343 392 404 785 805 955 1095 1164 1381 1382 1418 1738 2149 2777 3012 3218 3269 3754 3895 4000 4051 4136 4170 4269. Câştigul principal de 100.000 fl. l'a nimerit s. 404 nr. 4; au mai câştigat apoi: 1000 fl. s. 955 nr. 2, s. 1418 nr. 47, s. 2149 nr. 33, s. 4051 nr. 100 şi s. 4170 nr. 85.

Têrgurile de ţară.

Octomvre.

1. Lăpugiul-român, Michesasa, Roşia (Cttul Alba inf.). 2. Odorheiul sĕcuesc. 3. Dicio-Sânmărtin, Paraid, Petroşeni, Suia. 4. Aiud, Artiud (Szász-Erked), Borcut (Báránykut), Hălmeagh, Ida-mare, Ileanda. 6. Ferihaz, Sec. 9. Bălcaciu (Bolkács), Bonţida, Ghiriş, Hodod. 10. Nocrich. 11. Reghiuul săsesc. 12. Bruiu, Căpuşul-mare, Cehu (Szilágy-Cseh). 14. Buza, Drag, Glod, Grădiştea, Iacobeni (Jakobfalva), Ighiu, Mănărade, Săsciori. 15. Braşov, Rodna-veche. 16. Chezdi-Oşorheiu, Szt.-László. 17. Marpod. 19. Baudul de câmpie, Borgo-Prund, Deva, Nadeşul-săsesc, Poiana-sărată. 20. Cluş, Cheţa (Kece), Draos, Sângeorgiu (Cttul Bistriţa-Năsĕud), Zlatna. 21. Alămor, Köszvényes, Sân-Benedik (Szent-Benedek), Zăbala. 23. Iernut, Sighişoara. 24. Câmpeni, Cojocna, Gherla, Motişdorf, Piskolcz Şomărtin (Mártonhegy), Téca. 26. Chindu-mic (Kis-Kend), Dobra, Şomcuta-mare, Teuş. 27. Guruslău, Năsĕud, Tăşnad. 28. Bălcaciu (Bolkács), Cic-Sânmărtin, Makfalva, Maros-Szereda. 29. Păpăuţ, Spelmezeu, Zám (Cttul Hunedoarei). 30. Baiu (Bágyon), Budiul de câmpie, Covasna, Mănăşturul unguresc, Mercurea, Şeica-mare, Şercaia. 31. Lupu, (Farkastelke), M. Oşorheiu, Sântămăria de peatră.

3. Canija-mare. 9. Lugoş. 21. Arad. 26. Făget. 28. Vĕrşeţ.

Călindariul sĕptĕmânei.

Ḑilele	Călindarul vechiu.	Călindarul nou.	Soarele	
	Dum. a 16-a d. Ros. gl. 7, sft. 5.		rĕs.	ap.
Dum.	25 Cuv Eufrosina	7 Iustina	6·11	5·24
Luni	26 † Ad. S. Ioan Ev.	8 Brigita	6·12	5·21
Marţi	27 Muc. Mue. Calistrat	9 Dionisie	6·14	5·19
Merc.	28 Cuv. Hariton	10 Franc. Bor.	6·16	5·17
Joi	29 Cuv. Chiriac	11 Emilian	6·18	5·14
Vineri	30 Muc. Grigorie	12 Maxim.	6·20	5·12
Sâmb.	1 Apost. Anania	13 Coloman	6·21	5·10

Posta redacţiunii.

Dlui P. D. in Şuştra: Mare nemernicià şi nedreptate din partea fibirĕului. Vom da-o şi publicităţii, insĕ şi pâu' atunci se faceţi toţi paşii trebuincioşi prescrişi de lege contra acelui abus violent.

Têrgul de producte.

In piaţele din ţērile esterne comerciul este mai vivace, preţurile sunt staţionare.

In piaţa din B p e s t a comunicaţiunea şi comerciul e aproape ca in sēptēmâna trecută. Speciele de grâne principale se căutau. Ele variază in preţuri.

G r â u curat s'a adus puţin la têrg, nici era prea căutat. In sēptēmâna aceasta morile au favorisat puţin grâul de provenienţă indigenă, grâul străin nu prea era. Circulaţiunea sēptēmânei sē urcă la 250,000 măj metrice.

O v e s u l. A fost mai puţin căutat. S'au vêndut vr'o 7 mii de măji metrice şi se plătea, amēsurat cualităţii, cu 5 fl. 90 cr. — 6 fl. 10 cr. per m. m.

C u c u r u z u l, s'a susţinut in preţ, in fine s'au vêndut cu 4 fl 95 cr.—5 fl 28 cr. Cucuruzul nou in Steinbruch lângă Bpesta se cumperă dacă este uscat cu 4 fl 99—5 fl 90 cruceri.

G r â u l este fluctuant. Preţurile variau cu 6 fl 50—6 fl 71 cr.

S ē c a r a incă sau căutat, cumpērătorii erau puţin reservaţi; din afară n'au sosit multe comande. Cu totul a fost o circulaţiune de 6000 măji metrice, iară preţul se stăbili in fine cu 5 fl. .8 cr. — 5 fl. 20 cr.

S ē c a r a de primăvară se da cu 4 fl. 60 cr. — 4 fl, 70 cr. in fine insē remase cu 4 fl. 72 cr. — 4 fl. 80 cr.

O r z u l de nutreţ şi de fabrici a remas staţionar cel ungar cu 5 fl. 20 cr. — 5 fl. 40 cr. cel din esterne nu era mai scump şi se lua in fine cu — 5 fl. 80 cr. cu vamă cu tot.

P ă s t ă i o a s e. Nu se prea căutau din afară; preţurile erau: P ă s u l a puţin căutată mare albă 5 fl. 50 cr. rotundă 6 fl. 25 cr. sură 5 fl. 25 cr. pistriţă 4 fl. 50 cr. pitică 7 fl. cr. M a z e r e 8 fl. 25 cr. — 9 fl. 25 ungară despoiată 16 fl. 10 cr. L i n t e, slab căutată, soiul mai slab 9 fl. mai bun şi despoiat, amēsurat soiului şi mărimei până la 20 fl. M a c sur 28 fl. vênēt 32 fl. C h i m i n, din ţară nu este, cel ollandez 38 fl. (Toate se pricepe, per 100 kilogramuri).

S ē m ê n ţ u r i. Sēmênţă de trifoiu 70—72 fl. de luţernă 64—68 fl. măzēriche 8 fl. 25 cr.— 8 fl. 75 cr. mohor 8 fl. 00 cr. — 8 fl. 50 (tot per 100 Kilogr.), de I i n 11 fl. 00 cr. — 12 fl. 50 cr.

G o g o a ş e 10 fl 50— 12 fl 75.

V i c t u a l i i. Preţurile preste tot scad incă la cei mai mulţi articoli. Gâsce 3—4 fl. Găine 80 cr. — 90 cr. — 1 fl. 20 cr. Coponi 1 fl. 80 cr. şi 2 fl. 60 cr. Ciurcan 3 fl. 50 cr. = 5 fl. — cr. Reţe 1 fl. — cr. — 1 fl. 30 cr. Pui 1 fl. 20 cr. — 1 fl. 50 cr. per păreche en gros.

O a u ē, 50 până 52 dărabe 1 fl.

C a r t o f i (crumpiri, baraboi, mere de pămênt) au cădut cu 60 cr. la maja metrică: s'au vêndut galbini cu 2 fl. 00 cr. rosa nuoi 1 fl 60 cr. ca covrigii 2 fl 50 de fabrică 1 fl. 00 cr.

P r u n e sêrbeşti 8 fl. 30— 19 fl 20 cr. bosniace 9 fl. 37 cr. — 22 fl. 30 cr. — Lictar, 12 fl. 94 cr. — 14 fl. 50 cr. — M i e r e a destilată cu 33 fl. — C e a r a, noteazā 153 fl.

C e a p a in cuantităţi mari a remas cu a 4 fl. 80 — A i u l 37 fl (per 100 Kilogr.)

L â n a. Têrgul a fost bine cercetat, comunicaţiunea mai viuă ca in sēptēmână trecută. Lână de vară brută 91 fl. vênētă mai slabă 89 fl. mai bună 114 fl. defectuoasă 75 fl.

C a r n e a d e v i ţ e l. Têrgul bun. Tendenţa tare. Viţei vii 36 cr — 42 cr. tăiaţi 38 cr. — 52 cr. per Kilog. nesocotită darea de consum. — Mieii se ţin 5 fl 48 cr. — 7 fl 40 cr. părechia.

P o r c i i 44—52 cr. de chilă.

U n s o a r e d e p o r c 52 fl. 50 cr. Clisă (slanină, lard) 44 fl. — 48 fl 56 cr. amēsurat cualităţii.

P i e i b r u t e. In sēptēmâna trecută s'au vêndut mai cu seamă piei de oaie, anume 6000 dărabe sêrbeşti cu 97 fl. — 2000 ardeleneşti cu 64 fl. şi 2600 macedoneue cu 105 fl. per 100 kilograme.

Tariful zonelor

pentru căile ferate de stat reg. ung.

Valid din 1 August 1891

ntre Timişoara si urmatórele staţiuni.

Preţurile comunicaţiunii-vecine:

Pentru trenurile Personal = Omnibus sêu mestecate

Zona	I clasa	II clasa	III clasa
1	—.30 cr.	—.15 cr.	—.10 cr.
2	—.40 cr.	—.22 cr.	—.15 cr.

Staţiunile comunicaţiunii-vecine

	Zona		Zona
Beregseu	2	Szakálháza	1
Merczyfalva	2	Sing	1
Recasiu	2	Sant-András	1
Remetea	1	Jebel	2

Tariful de zone general

	Trenuri pers. omnib. sêu mest.			Trenuri accelerate		
Zona	I clasa	II clasa	III clasa	I clasa	II clasa	III clasa
1	50	40	25	60	50	30
2	1.00	80	50	1.20	1.00	60
3	1.50	1.20	75	1.80	1.50	90
4	2.00	1.60	1.00	2.40	2.00	1.20
5	2.50	2.00	1.25	3.00	2.50	1.50
6	3.00	2,40	1.50	3,60	3.00	1.80
7	3.50	2.80	1.75	4.20	3.50	2.10
8	4.00	3.20	2.00	4.80	4.00	2.40
9	4.50	3.60	2.25	5.40	4.50	2.70
10	5.00	4.00	2,50	6.00	5.00	3.00
11	5.50	4.40	2.75	6.60	5.20	3.30
12	6,00	4.80	3.00	7.20	6.00	3.60
13	7.00	5.30	3,50	8.40	6.50	4.20
14	8 00	5.80	4.00	9.60	7.00	4.80

Consemnarea statiunilor

si a numerilor zonelor de cari se ţin acele staţiuni in comunicaţiunea cu T i m i ş i ó r a:

	Zona		Zona		Zona
Abony	13	Kis-Kőrős	13	Puszta-Tenyő	12
Alcsi	13	K. K. Dorozsma	8	Radna-Lippa	6
Algyő	8	Kistelek	9	Rakasdia	8
Anina	11	Kis-Szálás	12	Rácz-Szt-Péter	8
Arad	4	Kigyos	6	Remetea	1
Baja	13	Konop	7	Rekás	1
Bajmok	12	Cornea	9	Rom.-Bocşan	5
Bács Almás	12	Cőrpa	7	Rőszke	8
Baziasiu	8	Kőtegyán	10	Sarkad	10
Beregseu	1	Krassova	10	Siag	1
Berzava	8	Kruşovacz	10	Sámson	10
Bichisiu	9	Curticiu	5	Sárafalva	7
Békesföldvár	8	K. Kun-Szálás	12	Soborsin	9
Bel.-Chiseteu	3	Kutvőlgy	10	Szabadka	10
Birda	3	Lesz	12	Sofronya	4
Bikity-Borsod	12	Lizzava	10	Szajol	13
Branyitzka	12	Lőkősháza	6	Szakálháza	1
Ciaba	8	Logosiu	3	Salonta	11
Csantavér	11	Maidan	9	Szarvas	12
Cs. Keresztur	13	Maros-Ilia	12	Szatymaz	8
Cséffa	12	Mehadia	11	Szeged	7
Csikeria	11	Merczyfalva	1	Szent-Audrás	1
Ciongrad	12	Mezőberény	9	Szent-Hubert	3
Csorvás	9	Mező-Keresztes	13	Szolnok	13
Detta	2	Mező-Tur	11	Szőregh	7
Deva	13	Militics	13	Stam. Moravicza	3
Fegyvernek	13	Mokrin	11	Tavankut	11
Biseric'a-alba	7	Moritzfold-Soşdia	4	T.-Szlatina	8
Félegyháza	11	Nagy-Kikinda	4	Teregova	9
F.-Vásárhely	13	Nagy-Kőrős	13	Topolya	19
Gataia	3	Nagy-Szt-Miklos	7	Topletz	12
Gavoşdia	5	Nagy-Várad	13	Topolovetz	2
Gerendás	8	Német-Bocsán	5	Totvárad	6
Gertenyes	4	Német-Ság	2	T.-Szt.-Miklos	11
Gurasada	12	Nyársapót	13	Uj-Arad	2
Glogovatiu	4	Oravitia	9	Vadkert-Tuzlar	13
Gyertyámos	1	Orczyfalva	1	Valkány	7
Gyoma	10	Orosháza	10	Valizzora	5
Gyerok	5	Oroszlámos	6	Varjas	1
Gyula	9	Orsiova	12	Váradpüspőki	4
Halas	12	O.-Bessenyő	6	Várad Velentie	13
H. Feketehegy	13	Őrményes	8	Verbász-Kula	13
Baile Erculane	11	Osi	12	Verciorova	13
Horgos	9	Palics	10	Versecz	12
H.-M.-Vásárhely	9	Paulis	6	Vinga	3
Jablonicza	10	Perjámos	8	Vojtek	9
Iassenova	6	Piski	13	Zsaguzsen	5
Iám	7	Podporány	5	Zám	12
Caransebes	6	Porta Orientalis	9	Zombor	12
Cavaran Sacul	5	Puszta Bánréve	12	Zsebely	3
Kecskemét	12	Puszta-Páka	12	Zsidovin	5
Kelebia	11	Puszta-Peteri	10	Zsombolya	3
Kétegyháza	6	Puszta-Poo	12		

Toate celelalte staţiuni se ţin de zon'a 14.

Preţurile bucatelor din piaţa Timişoarei.

De la 11 Octomvre 1894.

După notările societăţii „Lloyd" din Timişoara.

Grâu, greutatea cualit. 77 chilog. per 100 chilog.	5.60—5.65
„ „ „ 78 „ „ 100 „	5.70—5.75
Sēcară „ „ „ „ „ 100 „	4.75—4.80
Orz „ „ „ „ „ 100 „	5.30—5.50
Ovēs, venturat per 100 chilogr.	5.35—5.45
Cucuruz, nou „ 100 „	5.70—5.75
Rapiţă, „ 100 „	9.40—9.50

Bursa de bucate din Budapesta.

De la 10 Octomvre 1894.

Grâu de primavară	fl. 6.74	—
„ „ toamnă	fl. 6.27	—
Ovēs de toamnă	fl. 5.75	—
„ de primavară	fl. 6.10	—
Cucuruz per Mai—Iuni	fl. 5.76	—
„ „ Sept.—Oct.	fl. 6.13	—
Rapiţă	fl.11.15	—

Bursa de Budapesta din 10 Octomvre 1894.

Datoriă de stat:

Renta de aur ung. 100, 500, 1000	4%	118.60
„ „ „ „ 10.000	4%	—.—
„ „ „ „ pr. 31 Mart.		118.30
„ „ coroane ung.	4%	95.40
„ „ „ „ pr. 20 Mart.	4%	95.10
Obl. căilor fer. orient. 1876	5%	124.—
„ „ „ de stat, 1889, aur.,	4 1/2	127.50
„ „ „ „ „ „ arg.	4 1/2	103.—
Obl. cu premii ung., 100.		153.50
„ „ „ „ 50,		153.50
Obl. de desdaun. regal., am., ung.,	4 1/2%	101.—
„ „ „ „ croate	4 1/2%	102.—
Bonuri rur. ung.	4%	96.—
„ „ croate	4%	99.—
Obl. regul. Tisei (Seghedin)	4%	145.50
„ hipot. croate, 100.,	5%	—.—
Asemnatele cas. de stat. 6 luni, 100,		—.—
Datoria de stat com.. hărtia, Mai-Nov.	4 2/10	98.50
„ „ „ „ „ Febr.-Aug.	4 2/10%	98.50
„ „ „ „ arg. Jan.-Jul.	4 2/10%	98.50
„ „ „ „ „ Apr.-Oct.	4 2/10%	98.50
Renta de aur austr.	4%	119.75
Datoria de stat austr. 1854. 250,	4%	150.—
„ „ „ „ 1860, 500	5%	147.—
„ „ „ „ 1860, 100	5%	159.50
„ „ „ „ 1864, 100		198.—
„ „ „ „ 1864, 50		198.—
Obl. oraş. Budapesta 1890	4 1/2%	101.50
Obl. c. fr. bulg.	6%	119.—
„ cu prem. sêrb. 100 fr.	3%	38.—
„ „ „ „ „ „ (stamp. austr.)	3%	39.—
„ soc. p. reg. Temeş-Bega	5%	105.—

Scrisuri fonciare.

„Albina", inst. de econ. 5%	102.50
Banca civ. de credit Arad 5% 40 ani	100.—
„ „ „ „ „ 5%	101.—
„ „ „ „ „ 5 1/2%	101.—
„ de credit ardeleană 5%	100.—
„ „ „ „ 4 1/10% 40 ani	99.—
„ „ „ „ 4 1/10% 50 ani	98.50
„ credit fonc. din Sibiiu 5%	102.50
„ „ „ „ „ 5 1/2%	—.—
„ „ „ „ „ 6%	—.—
„ „ „ „ „ 4 1/2%	100.50
„ gen. din Sibiiu 110 5% 31.3 ani	—.—
„ „ „ 106 5% 40 ani	—.—
„ „ „ „ III. emis. 5%	102.50
„ „ „ „ IV. emis. 4 1/2%	100.50
„ I. de credit din Timişoara 5%	102.—
„ I. „ „ „ „ 4 1/2%	99.50
Imprumut. bancii ung. hipotec. 4%	128.—

Monede.

Galbenul ces. şi reg. tesc.	5.90
„ „ „ „ verig.	5.94
„ austr.-ung. de 8 fl.	9.96
„ de 20 franci	9.92
20 marce	12,28
Lira de aur turcească	—.—
Argintul austr. şi ung.	11.29
100 marce germ. in papir	61.37
„ „ „ de bancă pr. 31 Maiu	61.37

Sorţuri private.

Imprumutul oraş. Viena din 1874, 100	178.50
Sorţuri din Buda 40	63.—
„ „ „ st. austr.	65.—
Sorţuri reun. „Io-sziv" 2	3.30
„ „ „ austr.	3,60
„ crucea roşie 5	12 50
„ „ „ austr.	13.50
Obligaţiunile basilicei 5	—.—
„ „ bpestan	10.75
„ „ austr.	11.—
„ crucea roşie italien. 25 lire	12.50
„ „ „ „ austr.	13.50
Instit. de cred. austr. 100	200.—
Crucea roşie austr. 10	19.50
Sorţi Pálffy 40	[illegible]

B a n c e.

Banca anglo-austriacă 120	154.—
„ pe acții Budapestană 100	128.50
„ „ „ a capitalei I emis. 100	94.—
„Hermes“ intreprind. de bani 200	—.—
Banca de credit fiumana 80	120.50
„ „ „ gen. ung. 200	—.—
„ „ „ „ „ din 31 Mart.	442.—
„ „ „ pe acții Budast 50	54.50
„ „ „ austriacă 160	—.—
„ „ „ „ din 4 Apr.	368.50
„ industrială I ung. 150	215.—
„ „ și comerc. ung. 100	—.—
„ „ „ „ „ din 31 Mart.	114.—
„ croat-slavon. 100	—.—
„ de credit ung. 200	119.—
„ „ „ „ vechiă 100	—.—
„ „ „ „ II. emis. 31 Mart.	237.50
„ comercială ung. pestană 500	1124.—
„ com. și industr. bpestană 100	—.—
„ de credit fonciar centrală 500	590.—
„ croată de escompt 200	—.—
„ de escompt și zarafiă ung. 400 K.	—.—
„ „ „ „ „ 31 Mart.	246.—
„ austro-ungară 600	1034.—
„ „Unio“ 200	—.—

Bursa din Bucuresci pe diua de 10 Octomvre 1894.

E F E C T E	Dobêndă	SCADENTA CUPOANELOR	OFERITE cu banĭ gata
IMPRUMUTURI DE STAT ROMANE			
Rentă perpetuă	5%	Apr.—Oct,	$100\frac{3}{4}$
„ amortibilă	5%	Apr.—Oct.	$97\frac{1}{2}$
„ „ din 1892	5%	Ianuarie Iulie	98
„ „ „ 1893	5%	Ianuarie Iulie	$98\frac{1}{8}$
„ „ $32\frac{1}{2}$ mil.	4%	Ianuarie Iulie	$84\frac{1}{2}$
„ „ 50 mil.	4%	Ianuarie Iulie	$83\frac{3}{4}$
„ „ 274 mil.	4%	Ianuarie Iulie	$85\frac{1}{2}$
„ „ 45 mil,	4%	Iunuarie Iulie	$86\frac{3}{4}$
Obl. căilor fer. rom. (conv. Schuldverschreibung)	5%	Ianuarie Iulie	—
Obl. de Stat (conv. rur)	6%	MaiuNoembre	$100\frac{3}{4}$
„ casei pens. a 300 leĭ	10	MaiuNoembre	277
IPMRUMUTURI DE ORASE			
Obl. ale com. Bucuresci 1883	5%	Ianuarie Iulie	$86\frac{1}{2}$
„ „ „ „ 1884	5%	MaiuNoembre	—
„ „ „ „ 1888	5%	Iun.—Dec.	—
„ „ „ „ 1890	5%	MaiuNoembre	$87\frac{1}{4}$
IMPRUMUTURI DE SOCIETATI			
Scris. func. rur.	5%	Iulie Ianuarie	92
„ „ urb. Bucuresci	7%	Iulie Ianuarie	102
„ „ „ „	6%	Iulie Ianuarie	100
„ „ „ „	5%	Iulie Ianuarie	87
„ „ „ Iași	5%	Iulie Ianuarie	$79\frac{1}{2}$
Obl. soc. de basalt	6%	Iulie Ianuarie	95

ACTIUNI	Ultim divid.	Valoarea Nomiuala	
Banca naț. a Rom.	86	500	—
Soc. de asig. Dacia-Rom.	35	200	—
„ „ „ Naționala	36	200	—
„ „ „ Patria	—	100	—
„ rom. de construcțiuni	15	200	—
„ de basalt	30	250	—
„ pentru fabr. hârtiei	—	100	—

MONETE	OFERITE cu bani gata	S C H I M B	CURSUL
Napoleonul	—	Londra . . cek	25.41
Galbenul austriac	—	„ . 3 lnni	25.27
Coroana germană (marca)	—	Paris . . cek	101
Lira sterlină	—	„ . 3 luni	100. 25
Lira otomană	—	Francia . cek	—
Imperialul rusesc	—	„ . 3 luni	—
Florinul austriac de hărtie	—	Viena . . cek	$203\frac{1}{4}$
Rubla de hărtie	—	„ . 3 luni	$201\frac{1}{4}$
Aur contra argint (agiul)	0%	„nap. (scurt)	—

C E R E A L E	Greutatea în libre	OFERITE hectolitrul	S C H I M B	CURSUL
			Berlin . . cek	124.35
			„ . 3 luni	123.70
			Germania . cek	—
			„ 3 luni	—
			Amsterdam3 luni	—
			Petersburg 3 luni	—
Grâu	60	8	Belgia . 3 luni	99.90
Porumb	60	5·75	„ . (scurt)	—
Secară	—	—	Elveția . 3 luni	—
Ovĕs	—	—	Italia . . 3 luni	—
Orz	—	—		
Rapiță	—	—		
Fasole	—	—		

Invitare la prenumerațiune.

„Foaia de Dumineca“ a d i a r u l u i „D r e p t a t e a“, apare odată pe săptămână in estensiune de cel puțin 8 pagine cu ilustrățiuni, este intocmită pentru trebuințele țĕranului român și costă

pe un an fl. 2

pe $\frac{1}{2}$ an fl. 1

(„Dreptatea“ care apare in fiecare di de lucru costă 1 fl. pe lună, 12 fl. pe an. Cine abonează „Dreptatea“ capĕtă și „Foaia de Dumineca“ gratuit).

Abonamentele se fac mai cu inlesnire prin m a n d a t e p o s t a l e. Domnii abonenți sunt rugați a insema pe cuponul mandatului foaia și timpul pentru care trimit abonamentul, precum și adresele lor c o r e c t și l e g i b i l.

Adresăm inteligenței noastre rugarea, se binevoiască a recomânda poporului de la țară abonarea acestui organ menit a contribui la educățiunea politică, culturălă și economică a poporului român.

Abonamentele se trimit la adresa Administrațiunei diarului „D r e p t a t e a“ in Timișoara. (Temesvár, Stadthausgasse Nr. 4.)

Administrațiunea.

S'a tipărit in „Institutul tipografic, societate pe acțiuni“ in Timișoara.